

مطالعه برخی همبسته‌های رضایت جنسی و رضایت زناشویی در زنان متاهل شهر اصفهان

راضیه نصیری ده‌سرخ‌ی^۱

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی (نویسنده مسئول)

دکترسیده فاطمه موسوی

چکیده

رضایت جنسی به عنوان یکی از همبسته‌های رضایت زناشویی نقش مهمی در تداوم زندگی مشترک زوجین ایفا می‌نماید. پژوهش حاضر با هدف بررسی رضایت جنسی و رابطه آن با رضایت زناشویی در زنان متاهل انجام شد. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. بدین منظور نمونه‌ای شامل ۲۰۰ نفر از زنان متاهل ساکن در شهر اصفهان با استفاده از روش نمونه‌گیری داوطلبانه انتخاب شدند که به مقیاس‌های ارزیابی رابطه هندریک، رضایت جنسی لارسون و تعدادی سوال باز پاسخ دادند. نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون داده‌ها نشان داد که ۱۱/۵ درصد زنان از رضایت جنسی پایین، ۴۴/۵ درصد از رضایت جنسی متوسط و ۴۴ درصد از رضایت جنسی بالایی برخوردار بودند. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که بین رضایت زناشویی و رضایت جنسی، میزان تجربه ارگاسم، دفعات تجربه جنسی در هفته و مدت زمان رابطه

^۱ r_nasiri_71@yahoo.com

جنسی و نیز متغیرهای زمینه‌ای (غیرجنسی) چون سن، طول مدت ازدواج و تحصیلات رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. رضایت جنسی و رضایت زناشویی به عنوان سازه‌های همبسته با متغیرهای جنسی و غیرجنسی متعددی در رابطه است. شناسایی این متغیرها کمک شایانی به بهبود روابط زوجین و تداوم زندگی مشترک آن‌ها خواهد نمود.

کلید واژه‌ها: رضایت زناشویی، ارگاسم، رضایت جنسی، اصفهان.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

The study of some correlative of sexual satisfaction and marital satisfaction in married women of Esfahan City

Razieh Nasiri Deh-sorkhi

M.A in general psychology

Seiyedeh Fatemeh Mousavi

Assistant Professor of educational psychology, Alzahra University

Abstract:

sexual satisfaction as a correlative variable of marital satisfaction has a key role in continues of marital life of couples. This research administrated with the goal of studying sexual satisfaction and its correlation with marital satisfaction in married women. This research is descriptive and correlation. So, 200 married women of Esfahan City were selected that answered to the scales like Hendricks Relationship Assessment scale, sexual Satisfaction Scale and some open questions. Results from Pearson correlation test of data showed that 11/5% of women had low sexual satisfaction, 44/5% had average sexual satisfaction and 44% were high sexual satisfied. Also, the results showed significant positive correlation between marital satisfaction, sexual satisfaction, quality of orgasm, Frequency of intercourse in a week and the duration of intercourse and some demographic variables like age of women, length of marriage and education. Sexual satisfaction and marital satisfaction as correlative constructs has relationship with numerous sexual and non-sexual variables. Identifying these variables contribute to improving relations of couples and continuity of marital life.

Key words: marital satisfaction, orgasm, sexual satisfaction, Esfahan.

شروېشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

رضایت از رابطه‌ی زناشویی از سازه‌های بنیادی حفظ کننده بنیاد خانواده و عامل تکامل آن است. این سازه یکی از متغیرهایی است که به‌طور گسترده در تحقیقات خانواده و ازدواج مورد بررسی قرار گرفته است و یک سازه زیربنایی، هم در مطالعات بنیادی رابطه‌ای و هم در مطالعات درمانی در زمینه خانواده محسوب می‌شود (فانک و روگ^۱، ۲۰۰۷). رضایت زناشویی ارزیابی کلی از وضعیت رابطه زناشویی یا رابطه عاشقانه کنونی فرد محسوب شده، می‌تواند انعکاسی از میزان شادکامی و احساس مطلوب زوجین نسبت به رابطه‌ی زناشویی خود و یا ترکیبی از خشنود بودن بواسطه بسیاری از عوامل مختص رابطه زناشویی باشد (هابز، ۲۰۱۰). هندریک، دایک و هندریک^۲ (۱۹۹۸) رضایت زناشویی را به عنوان یک تجربه‌ی ذهنی شادکامی و خرسندی شخصی در روابط زناشویی تعریف کرده‌اند. رضایت زناشویی، یک حالت ذهنی است که مزایای ادراک شده و ارزش‌های حاصل از ازدواج با یک فرد را منعکس می‌سازد (بامیستر^۳، ۲۰۰۷). لذا، رضایت زناشویی برای ادامه زندگی مشترک یک عنصر حیاتی به شمار می‌رود.

یکی از عوامل کلیدی در ارزیابی فرد نسبت به کیفیت زندگی به طور کلی و کیفیت و تداوم رابطه زناشویی به طور اخص، رضایت جنسی در رابطه زناشویی محسوب می‌شود (فونتس و ایگلسیس^۴، ۲۰۱۴) که با سازه‌های مرتبط با کیفیت زناشویی چون ارتباطات بین زوجین (مکنیل و بیرز^۵، ۲۰۰۹)، رضایت از رابطه زناشویی (هندرسون، لهاوت و سیمونی^۶، ۲۰۰۹) ارتباطی تنگاتنگی دارد، به گونه‌ای که این سازه به عنوان یکی از عوامل بی‌ثباتی زناشویی و پیش‌بینی‌کننده احتمال طلاق در

¹.Funk, J. L., & Rogge, R. D.

². Hendrick, S. S., Dicke, A., & Hendrick, C.

³.Baumeister .M.

⁴.Fuentes, M. D. M. S. and Iglesias, P. S.

⁵.MacNeil & Byers

⁶.Henderson, Lehavot, & Simoni

آینده (ادوارد و بوث^۱، ۱۹۹۴) مورد مطالعه محققان بسیاری قرار گرفته است. رضایت جنسی مولفه‌ای مرتبط با تمایلات جنسی انسان است که به عنوان آخرین مرحله از چرخه پاسخ جنسی وی در نظر گرفته می‌شود (سازمان بهداشت جهانی^۲، ۲۰۱۰). در تعاریف متعدد از رضایت جنسی، لارنس و بیرز^۳ (۱۹۹۵) آن را پاسخی عاطفی برخاسته از ارزشیابی ذهنی فرد از ابعاد مثبت و منفی مرتبط با رابطه جنسی با فردی دیگر تعریف کرده‌اند. بیرز و همکاران (۲۰۰۴) با اقتباس از نظریه‌ی مبادله‌ی اجتماعی^۴ اجتماعی^۴ و برابری^۵، بر این باورند که رضایت جنسی زمانی در بیش‌ترین میزان خود قرار دارد که پاداش‌ها بالا و هزینه‌های یک رابطه پایین بوده، به گونه‌ای که پاداش‌ها بر هزینه‌ها ارجحیت داشته باشد، بنابراین، رضایت جنسی زوجین زمانی در حد مطلوب خود قرار دارد که مزایای دریافتی در رابطه‌ی زناشویی برای هر دو برابر باشد.

تمایلات جنسی به مثابه‌ی یکی از پیچیده‌ترین ابعاد زندگی زنان محسوب می‌شود که از عوامل متعددی متاثر می‌شود و بر ابعاد مختلفی از زندگی آن‌ها تاثیر می‌گذارد. چنین تمایلات و واکنش‌هایی، گستره‌ای از رفتارهای جنسی و غیرجنسی است که بیش‌تر مطالعات گذشته بر فراوانی آمیزش و میزان ارگاسم‌های تجربه شده در زنان و مردان متمرکز شده و تاثیر آن را بر رضایت جنسی مورد تأیید قرار داده‌اند (اشدون و هاكاتورن و كلارك^۶، ۲۰۱۱). در مطالعات متعددی که به مطالعه‌ی همبسته‌های رضایت جنسی در نمونه‌های مختلف پرداخته‌اند، بین فراوانی برانگیختگی، ارگاسم و درد طی رابطه‌ی جنسی با میل و رضایت جنسی زنان (ترومپتر^۷ و همکاران، ۲۰۱۲؛ توکل و همکاران، ۱۳۹۰)، بین کیفیت جنسی زندگی (با ابعاد جسمی، هیجانی و رابطه-ای) و شادکامی و رضایت از زندگی در زنان (دوغان، توقوت و گلباسی^۸، ۲۰۱۳)، بین

1. Edwards & Booth

2. World Health Organization

3. Lawrence, K., & Byers, E. S.

4. Social Exchange Theory

5. equity

6. Ashdown, B. K., Hackathorn, J., & Clark, E. M.

7. Trompeter, S. E.,

8. Dogan, T., Tugut, N., & Golbasi, Z.

رضایت جنسی و رضایت از ازدواج (ترودل^۱، ۲۰۰۲؛ بیروز، ۲۰۰۵، رحمانی و همکاران، ۱۳۹۰؛ فلاحی و بخشی‌پور، ۲۰۱۴)، میان رضایت جنسی و بهزیستی روان‌شناختی (دیویسون و همکاران^۲، ۲۰۰۹)، بین درگیر شدن در رفتارهای عاطفی چون بوسیدن، آغوش گرفتن و مکالمات جنسی با رضایت جنسی (اشدون و همکاران، ۲۰۱۱)، بین بدکارکردی و ناتوانی عملکرد جنسی با نارضایتی زناشویی (أیوو^۳، ۲۰۱۲؛ نجفی و همکاران، ۱۳۸۵)، بین درخواست‌های نامتعارف جنسی با نارضایتی جنسی (سانتیللا^۴ و همکاران، ۲۰۰۸)، بین رضایت زناشویی اولیه و رضایت جنسی (ونر^۵، ۲۰۱۰) روابط معناداری مشاهده شده است. برخی مطالعات نیز به بررسی عوامل زمینه‌ای (غیرجنسی) و تاثیر آن بر رضایت جنسی پرداخته‌اند، به گونه‌ای که اثر نیرومند تحصیلات و طبقه‌ی اقتصادی-اجتماعی بیش از تعداد و دفعات آمیزش و ارگاسم بر رضایت جنسی زنان (بارینتوس و پائز^۶، ۲۰۰۶؛ عبدلی و پورموسوی، ۲۰۱۳، بخشایش و مرتضوی، ۱۳۸۸؛ شاه‌سیاه و همکاران، ۱۳۸۸)، نقش مذهب در رضایت جنسی (اشدون و همکاران، ۲۰۱۱)، اثر سن بر رضایت جنسی در زنان (ترومپتر و همکاران، ۲۰۱۲؛ رضایی‌پور و همکاران، ۱۳۸۲؛ ضیایی و همکاران، ۲۰۱۴)، نقش سن در تعامل با شغل در کاهش رضایت جنسی زنان (موروکف و گیلند^۷، ۱۹۹۳)، نقش سن همسر، مدت ازدواج، تعداد فرزندان و درآمد در تجربه ارگاسم در زنان (رضایی‌پور و همکاران، ۱۳۸۲؛ ضیایی و همکاران، ۲۰۱۴؛ بخشایش و مرتضوی، ۱۳۸۸) در این مطالعات مورد مذاقه قرار گرفته است.

---

¹.Trudel, G.

².Davison, S.L., et.al.

³.Oyewo, N. A.

⁴.Santilla

⁵.Wenner, C. A.

⁶.Barrientos and Paez

⁷.Morokqff, P. J., & Gilliland, R.

با توجه به آنچه گفته شد، این پژوهش با هدف مطالعه‌ی همبسته‌های رضایت جنسی و نقش آن در رضایت زناشویی زنان متأهل در پی پاسخ‌گویی به این پرسش است که رضایت جنسی به چه میزان با رضایت زناشویی ارتباط داشته و همبسته‌های غیرجنسی مرتبط با رضایت از رابطه‌ی جنسی در زنان کدامند؟

روش پژوهش

جامعه و نمونه آماری: این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه پژوهش کلیه زنان متأهل ساکن شهر اصفهان در سال ۱۳۹۳ می‌باشند که از آن بین، ۲۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری داوطلبانه به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. دامنه سنی شرکت‌کنندگان در پژوهش بین ۱۸ تا ۵۷ سال با میانگین ۳۲/۵ و انحراف استاندارد ۸/۶۴ بود. دامنه مدت زمان ازدواج شرکت‌کنندگان بین ۱ تا ۶۱ سال، با میانگین ۱۱ و انحراف استاندارد ۹/۰۷ بود.

ابزارهای پژوهش:

پرسشنامه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی: این پرسشنامه حاوی سوالاتی در مورد میزان تحصیلات، سن و طول مدت ازدواج شرکت‌کنندگان بود که در ابتدای سوالات گنجانده شده بود.

پرسشنامه رضایت جنسی لارسون^۱: این پرسشنامه توسط لارسون^۲ و همکاران (۱۹۹۸) به منظور سنجش میزان رضایت جنسی زوجین در ۲۵ گویه ساخته شد، پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای امتیازدهی می‌شود. پاسخ به گزینه هرگز (۱) و گزینه همیشه (۵) امتیاز دارد. نمرات بین ۵۰-۲۵ به منزله عدم رضایت جنسی، ۷۵-۵۱ رضایت جنسی پایین، ۱۰۰-۷۶ رضایت جنسی متوسط و ۱۲۵-۱۰۱ رضایت جنسی بالاست. پایای این مقیاس در پژوهش بهرامی و همکاران (۱۳۹۱) با استفاده از روش همسانی درونی ۰/۹۳ و در پژوهش شمس‌مفرحه و همکاران (۱۳۸۹)

^۱.Larson sexual satisfaction questionnaire

^۲.Larson, J. H.,

۰/۹۰ گزارش شده است. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۰ بدست آمد.

مقیاس ارزیابی رابطه^۱: این مقیاس به منظور ارزیابی میزان رضایت کلی افراد از رابطه صمیمی و نزدیک توسط هندریک (۱۹۸۸) ساخته شده است و شامل هفت سوال با طیف پاسخ‌گویی لیکرت پنج درجه‌ای (رضایت کم تا رضایت بالا) است. سوالات از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود، نمره‌گذاری سوالات ۴ و ۷ برعکس است. نمره‌ی کل (۷ تا ۳۵) یا میانگین (۱ تا ۵) هر فرد در این مقیاس ۷ سوالی می‌تواند برای تفسیر میزان رضایت از رابطه مورد استفاده قرار گیرد. نمرات بالا نشان‌دهنده‌ی رضایت بالا و نمرات پایین حاکی از رضایت کم در روابط بین زوجین است. ضرایب همسانی درونی مقیاس در مطالعات مختلف بین ۰/۸۵ تا ۰/۹۱ گزارش شده است (هندریک، ۱۹۸۸، رنشوا و همکاران، ۲۰۱۰) که نشان‌دهنده‌ی همسانی بالای سوالات مقیاس در اندازه‌گیری از رابطه صمیمانه بین زوجین است. همسانی درونی این مقیاس در نمونه ایرانی برابر با ۰/۸۸ گزارش شده است، همچنین روایی همگرای مقیاس از طریق همبستگی با نمرات مقیاس رضایت زناشویی کانزاس در حد مناسبی گزارش شده است (دهشیری و موسوی، در دست انتشار). در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۳ بدست آمد.

سوالات باز: تعدادی سوال باز در مورد دفعات آمیزش طی یک هفته، میزان ارگاسم و طول مدت رابطه‌ی جنسی در پرسشنامه گنجانده شد.

^۱.relationship assessment scale

یافته‌ها

جدول ۱: فراوانی و درصد رضایت جنسی در زنان شرکت کننده

میزان رضایت جنسی	فراوانی	درصد
رضایت جنسی پایین	۲۳	۱۱/۵
رضایت جنسی متوسط	۸۹	۴۴/۵
رضایت جنسی بالا	۸۸	۴۴

جدول ۲ نشان می‌دهد که تمامی زنان شرکت کننده در پژوهش از رضایت نسبی در مورد رابطه جنسی با همسر از محدوده کم (۱۱/۵٪) تا زیاد (۴۴٪) برخوردار بودند. در جدول ۲ میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای رضایت جنسی، رضایت زناشویی، دفعات رابطه جنسی، میزان ارگاسم و طول مدت طی یک رابطه ارائه شده است.

جدول ۲: میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف	حداقل	حداکثر
رضایت زناشویی	۲۶/۲۶	۷/۹۱	۷	۳۵
رضایت جنسی	۹۵/۲۵	۱۵/۴۷	۵۰	۱۲۱
دفعات رابطه جنسی	۲/۴۷	۱/۴۰	۰	۱
تجربه ارگاسم	۰/۸۴	۰/۳۷	۱	۸
طول مدت رابطه	۳۰/۰۸	۱۵/۸۷	۵	۶۰

* طول مدت رابطه به دقیقه است.

جدول ۲ نشان می‌دهد که میانگین و انحراف استاندارد هر یک از متغیرهای رضایت زناشویی ($\mu=26/26$, $S=7/91$)، رضایت جنسی ($\mu=95/25$, $S=15/47$)، دفعات رابطه جنسی ($\mu=2/47$, $S=1/40$)، تجربه ارگاسم طی یک رابطه ($\mu=0/37$, $S=0/84$) و طول مدت رابطه جنسی در هر بار رابطه ($\mu=15/87$, $S=30/08$) است.

جدول ۳: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

** P < ۰/۰۱

۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
							۱	۱ رضایت زناشویی
						۱	۰/۷۹**	۲ رضایت جنسی
					۱	۰/۵۸**	۰/۵۹**	۳ تجربه ارگاسم
				۱	۰/۱۹**	۰/۳۴**	۰/۲۵*	۴ دفعات رابطه جنسی در هفته
			۱	۰/۴۸**	۰/۲۳**	۰/۲۹**	۰/۱۷*	۵ طول مدت رابطه جنسی
		۱	-۰/۱۹*	-۰/۴۰**	-۰/۰۹	-۰/۱۷*	-۰/۱۰	۶ سن
	۱	۰/۸۶**	-۰/۱۷*	-۰/۴۱**	-۰/۰۸	-۰/۲۲**	-۰/۱۱	۷ طول مدت ازدواج
۱	-۰/۳۸**	-۰/۱۹*	۰/۱۵*	۰/۲۶**	۰/۱۵*	۰/۲۴**	۰/۲۳**	۸ تحصیلات

* P < ۰/۰۵

چنانچه از جدول ۳ مشاهده می‌شود دامنه‌ی همبستگی بین رضایت زناشویی و رضایت جنسی و دیگر متغیرهای جنسی و غیرجنسی پژوهشبه جز دو متغیر سن و طول مدت ازدواج مثبت و معنی‌دار است. بیش‌ترین میزان همبستگی مربوط به میزان رضایت زناشویی با رضایت جنسی است [$r(200) = 0.79, P < 0.001$] و کم‌ترین میزان همبستگی بین میزان رضایت زناشویی با طول مدت رابطه جنسی است [0.01]. $r(200) = 0.17, P < 0.001$. این به این معناست که با افزایش رضایت زناشویی، رضایت جنسی و متغیرهای همبسته‌ی جنسی افزایش می‌یابد و بالعکس.

این جدول نشان می‌دهد که رضایت جنسی نیز با همه متغیرهای جنسی شامل دفعات تجربه ارگاسم [$r(200) = 0.58, P < 0.001$], دفعات رابطه جنسی در طول هفته [$r(200) = 0.34, P < 0.01$] و طول مدت رابطه جنسی در هر بار رابطه جنسی [$0.01, P < 0.01$] و نیز با همه متغیرهای غیرجنسی اعم از سن [0.01] و $r(200) = -0.17, P < 0.001$ ، طول مدت ازدواج [$r(200) = -0.22, P < 0.01$] و تحصیلات [$r(200) = 0.24, P < 0.01$] رابطه معنی‌داری نشان می‌دهد. با این تفاوت که رابطه همبستگی بین رضایت جنسی با دیگر همبسته‌های جنسی مثبت و با همبسته‌های غیرجنسی چون سن و طول مدت ازدواج منفی است. به این معنا که با افزایش تجربه ارگاسم، دفعات رابطه در هفته و طول مدت رابطه‌ی جنسی، رضایت جنسی نیز در زنان افزایش یافته، در مقابل، با افزایش سن و طول مدت ازدواج رضایت جنسی زنان کاهش می‌یابد. در مورد رابطه تحصیلات و رضایت جنسی این همبستگی مثبت و معنی‌دار است، به این معنا که با افزایش تحصیلات زنان، میزان رضایت جنسی در زنان افزایش می‌یابد و بالعکس.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مطالعه و بررسی برخی از همبسته‌های رضایت جنسی و رضایت زناشویی در تعدادی از زنان متاهل شهر اصفهان انجام شد. نتایج این پژوهش

نشان داد که بسیاری از شرکت‌کنندگان از رضایت جنسی نسبی برخوردار بودند، به گونه‌ای که میانگین آن با میزان ۹۵/۲۵ حاکی از رضایت جنسی متوسط در بین زنان شرکت‌کننده می‌باشد. نتایج نشان داد که بین رضایت از رابطه جنسی و رضایت از رابطه زناشویی و همبسته‌های جنسی و غیرجنسی در زنان متاهل همبستگی معناداری در سطوح معناداری ۰/۰۱ و ۰/۰۵ مشاهده شد. این یافته با نتایج مطالعات مک‌نیل و بیرز (۲۰۰۹؛ فونتس و ایگل‌سیس، ۲۰۱۴؛ هندرسون و همکاران، ۲۰۰۹؛ ادوارد و بوث، ۱۹۹۴؛ دوغان و همکاران، ۲۰۱۳؛ ترودل، ۲۰۰۲؛ بیرز، ۲۰۰۵، رحمانی و همکاران، ۱۳۹۰؛ فلاحی و بخشی‌پور، ۲۰۱۴؛ اشدون و همکاران، ۲۰۱۱، آیوو، ۲۰۱۲؛ نجفی و همکاران، ۱۳۸۵) همخوان است. همسو با نتایج مطالعه‌ی ونر (۲۰۱۰) می‌توان گفت رضایت زناشویی اولیه برای بهره‌مندی رضایت‌بخش از رابطه‌ی جنسی با همسر به ویژه در زنان امری ضروری است، این رابطه، دو سویه است، به این معنا که با افزایش رضایت زناشویی، رضایت جنسی افزایش می‌یابد و با افزایش رضایت جنسی، رضایت از زندگی مشترک افزایش پیدا می‌کند.

نتایج نشان داد که بین میزان تحصیلات و رضایت جنسی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. این یافته با مطالعات بارینتوس و پائز (۲۰۰۶؛ عبدلی و پورموسوی، ۲۰۱۳) همخوان است. مطابق نتایج عبدلی و پورموسوی (۲۰۱۳) بین تحصیلات و رضایت جنسی رابطه‌ی غیرخطی وجود داشت، افراد دارای تحصیلات زیر دیپلم و دکتری دارای بیش‌ترین بدکارکردی جنسی و نارضایتی جنسی بودند. افراد با تحصیلات بالا، احتمالاً به منابع و سرمایه‌های دانشی بیش‌تری برای اطلاع از دانش، مهارت‌ها و شیوه‌های بهره‌مندی از رابطه‌ی زناشویی به طور کلی و رابطه‌ی جنسی زناشویی به طور اخص دسترسی دارند، بر عکس افراد با تحصیلات پایین احتمالاً از چنین منابعی کم‌تر برخوردار بوده و احتمالاً باورها و تفکرات قالبی بیش‌تر و غالب‌تری در خصوص تمایلات و کنش‌های جنسی زنانه دارند، موضوعی که می‌تواند موجب بازداری در ابرازگری جنسی در تعاملات زناشویی گردد.

نتایج مطالعات پیرامون رابطه سن با رضایت جنسی ناهمگون است. مطابق با ادبیات نظری، با افزایش سن، چرخه پاسخ‌های جنسی انسان چون میل جنسی، برانگیختگی، تجربه ارگاسم، دفعات و کیفیت برقراری رابطه جنسی دستخوش تغییر می‌گردد، به گونه‌ای که طبق مطالعه‌ی برزندین (۱۳۹۴) با تغییرات هورمونی (کاهش میزان استروژن و تستوسترون) بی‌میلی جنسی در زنان افزایش می‌یابد، از طرفی، مسترز و جانسون (۱۳۸۳) بر این باورند که بسیاری از زنان در اوایل دهه‌ی پنجم عمرشان، علاقه‌ی مجددی به همسر خود پیدا می‌کنند و «ماه غسل دوم» را به وجود می‌آورند. کسب توانایی تحریک جنسی که از کاهش ترس از بارداری ناشی می‌گردد، یکی از عوامل بسیار شایعی است که مسئول تنش‌های جنسی زیاد مربوط به گروه سنی ۶۰-۵۰ سال است. با این حال، نباید عوامل زمینه‌ای دیگر را نادیده گرفت، به گونه‌ای که طبق مطالعه ترومپتر و همکاران (۲۰۱۲) زنان مسنی که اخیراً از لحاظ جنسی فعال بوده و ارگاسم‌های رضایت‌بخشی دارند، همچون زنان جوان از رابطه‌ی جنسی خود رضایت دارند، اما زنانی که از لحاظ جنسی فعال نیستند، احتمالاً رضایت جنسی خود را از گستره‌ای از دیگر رفتارهای جنسی غیر از آمیزش به طور خاص چون نوازش، آغوش و دیگر رفتارهای عاطفی صمیمانه طی یک رابطه‌ی بلندمدت بدست می‌آورند. لذا، به باور برزندین (۱۳۹۴) زنان به طور متوسط با هدف رسیدن به اوج لذت جنسی و احساس رضایت جنسی اقدام به رابطه نمی‌کنند، برای زنان گفت‌وگو، نوازش و مورد علاقه بودن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در خصوص رابطه‌ی منفی معنادار بین طول مدت ازدواج با عنایت به موضوع پیشین یعنی رابطه سن و رضایت جنسی نیز می‌توان گفت تداوم رابطه‌ی زناشویی با افزایش تعهدات به رابطه و صمیمیت در رابطه زناشویی همراه است، به گونه‌ای که با گذار از مراحل مهیج سال‌های ابتدایی زندگی هیجانات جنسی کم‌رنگ‌تر شده، با ورود فرزندان به عرصه زندگی و افزایش تقاضاهای محیطی، پرداختن به این تمایلات خصوصاً در زنان در اولویت‌های بعدی قرار گرفته و شاید در اشکال عاطفی‌تر باز نمود یابد.

از مجموعه آن چه گفته شد می توان نتیجه گرفت که رضایت جنسی به تبع رضایت زناشویی با متغیرهای مختلفی در ارتباط بوده، به گونه ای که این رابطه در طول زمان و طی سالیان پس از ازدواج دستخوش تحولاتی می گردد. تحولاتی که در بسترهای فیزیولوژیکی، روان شناختی، فرهنگی و .... معنا و مفهوم خاصی پیدا کرده و در زمینه های خود قابلیت تفسیر پیدا می کند. از محدودیت های طرح حاضر، ماهیت موضوع مورد بررسی و ملاحظات افراد برای شرکت در پژوهش بود که شیوه نمونه گیری و نمونه مورد بررسی را با محدودیت هایی مواجه می نمود. لذا، با توجه به اهمیت رضایت زوجین از رابطه خاص زناشویی و نقش آن در رضایت از زندگی مشترک به طور عام، پیشنهاد می شود موضوع در نمونه های بالینی و غیر بالینی با جامعه ای از مردان و زنان به شکل مقایسه ای مورد مطالعه قرار گیرد.

منابع

- بخشایش، علیرضا و مرتضوی، مهناز (۱۳۸۸). رابطه ی رضایت جنسی، سلامت عمومی و رضایت زناشویی در زوجین. *روان شناسی کاربردی*، ۴(۱۲)، ۸۵-۷۳.
- برزندین، لورا (۱۳۹۴). *معز زنان: رویکرد عصب-روان شناختی*. ترجمه فروغ شجاع نوری و سیده فاطمه موسوی. تهران: انتشارات پرکاس.
- بهرامی، نسیم؛ سلیمانی، محمدعلی؛ شریف نیا، سیدحمید؛ مسعودی، رضا؛ شایگان، حوریه و محمدرضایی، ژیللا (۱۳۹۱). رضایت جنسی زنان در روش های مختلف پیشگیری از بارداری. *نشریه مرکز تحقیقات نشریه پرستاری ایران*، ۲۵(۷۶)، ۵۵-۶۳.
- توکل، زینب؛ میرمولایی، سیده طاهره؛ مومنی موحد، زهره و منصور، آسیه (۱۳۹۰). بررسی ارتباط عملکرد جنسی با رضایت جنسی در زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی جنوب شهر تهران. *مجله دانشکده پرستاری و مامایی همدان*، ۱۹ (۲)، ۵۵-۵۰.

- دهشیری، غلامرضا و موسوی، سیده فاطمه (در دست انتشار). بررسی خصوصیات روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس رضایت از رابطه. *خانواده‌پژوهی*.
- رحمانی، اعظم؛ صادقی، نرگس؛ اله‌قلی، لیلا؛ مرقاتی‌خویی، غفت‌السادات (۱۳۸۹). ارتباط رضایت جنسی با عوامل فردی در زوجین. *نشریه پرستاری ایران*، ۲۳(۶۶)، ۱۴-۲۲.
- رضایی‌پور، افسر؛ تقی‌زاده، افسر؛ فقیه‌زاده، سقراط و ایازی، روزیتا (۱۳۸۲). بررسی میزان رضایتمندی از روابط زناشویی در زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر اراک. *فصلنامه حیات*، ۹(۳-۴)، ۵۱-۴۴.
- شاه‌سیاه، مرضیه؛ بهرامی، فاطمه و محبی، سیامک (۱۳۸۱). بررسی رابطه‌ی رضایت جنسی و تعهد زناشویی زوجین شهرستان شهرضا. *مجله‌ی اصول بهداشت روانی*، ۱۱(۳)، ۲۳۸-۲۳۳.
- شمس مفرحه، زهرا؛ شاه‌سیاه، مرضیه؛ محبی، سیامک و تبرایی، یاسر (۱۳۸۹). بررسی تاثیر مشاوره زناشویی بر رضایت جنسی زوجین شهر شیراز. *تحقیقات نظام سلامت*، ۶(۳)، ۴۱۷-۴۲۴.
- نجفی، مصطفی؛ میرحسینی، محمود؛ مغانی‌لنکرانی، مریم و آثاری، شروین (۱۳۸۵). همبستگی اختلال عملکرد جنسی و نارضایتی زناشویی در مبتلایان به دیابت. *مجله‌ی غدد درون‌ریز و متابولیسم ایران*، ۸(۲): ۱۷۵-۱۷۹.
- Abdoly, M., & Pourmousavi, L. (2013). The Relationship between Sexual Satisfaction and Education Levels in Women. *Int J Women's Health Reproduction Sci Vol*, 1(2).
- Ashdown, B. K., Hackathorn, J., & Clark, E. M. (2011). In and out of the bedroom: Sexual satisfaction in the marital relationship. *Journal of Integrated Social Sciences*, 2(1), 40-57.
- Baumeister, .M. (2007). *Marital satisfaction Definition*.(Encyc)-45348.qxd.Avalible at www.indabook.org.

- Byers, E. (2005). Relationship satisfaction and sexual satisfaction: a longitudinal study of individuals in long-term relationships. *J Sex Res.* 42, 113–118.
- Byers, E. S., Wang, A., Harvey, J. H., Wenzel, A., & Sprecher, S. (2004). Understanding sexuality in close relationships from the social exchange perspective. *The handbook of sexuality in close relationships*, 203-234.
- Davison, S.L., Bell, R.J., LaChina, M., Holden, S.L.: Davis SR. (2009). The relationship between self-reported sexual satisfaction and general well-being in women. *J Sex Med.* 6, 2690–2697.
- Dogan, T., Tugut, N., & Golbasi, Z. (2013). The relationship between sexual quality of life, happiness, and satisfaction with life in married Turkish women. *Sexuality and Disability*, 31(3), 239-247.
- Edwards, J. N. & Booth, A. (1994). Sexuality, marriage, and well-being: The middle years. In A. S. Rossi (Ed.), *Sexuality across the life course* (pp. 223-260). Chicago, IL: The University of Chicago Press.
- Fallahi, M., & Bakhshipour, B. (2014). The Prediction of Marital Satisfaction and Sexual Satisfaction Based on Attachment Styles among Married Women in Gorgan.
- Fuentes, M. D. M. S., & Iglesias, P. S. (2014). A systematic review of sexual satisfaction. *International journal of clinical and health psychology*, 14(1), 67-75.
- Funk, J. L., & Rogge, R. D. (2007). Testing the ruler with item response theory: increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 572.
- Henderson, A. W., Lehavot, K., & Simoni, J. M. (2009). Ecological models of sexual satisfaction among lesbian/bisexual and heterosexual women. *Archives of Sexual Behavior*, 38, 50-65.
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50, 93–98.
- Hendrick, S. S., Dicke, A., & Hendrick, C. (1998). The relationship assessment scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(1), 137-142.

- Larson, J. H., Anderson, S. M., Holman, T. B., & Niemann, B. K. (1998). A longitudinal study of the effects of premarital communication, relationship stability, and self-esteem on sexual satisfaction in the first year of marriage. *Journal of sex & marital therapy*, 24(3), 193-206.
- Lawrence, K., & Byers, E. S. (1995). Sexual satisfaction in long-term heterosexual relationships: The Interpersonal Exchange Model of Sexual Satisfaction. *Personal Relationships*, 2, 267-285.
- MacNeil, S., & Byers, E. S. (2009). Role of sexual self-disclosure in the sexual satisfaction of long-term heterosexual couples. *Journal of Sex Research*, 46, 3-14.
- Morokoff, P. J., & Gilliland, R. (1993). Stress, sexual functioning, and marital satisfaction. *Journal of Sex Research*, 30(1), 43-53.
- Oyewo, N. A. (2012). Sexual Dysfunction as a Determinant of Marital Dissatisfaction among Married Part-Time Degree Students in Oyo State. *European Journal of Humanities and Social Sciences Vol*, 15(1).
- Santtila, P., Wager, I., Witting, K., Harlaar, N., Jern, P., Johansson, A...Sandnabba, N. K. (2008). Discrepancies between sexual desire and sexual activity: Gender differences and associations with relationship satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 34, 29-42. doi: 10.1080/00926230701620548.
- Trompeter, S. E., Bettencourt, R., & Barrett-Connor, E. (2012). Sexual activity and satisfaction in healthy community-dwelling older women. *The American journal of medicine*, 125(1), 37-43.
- Trudel, G. (2002). Sexuality and marital life: results of a survey. *J. Sex Marital Ther.* 28, 229–249.
- Wenner, C. A. (2010). Is Sex Important to Marital Satisfaction or is Marital Satisfaction Important to Sex? Top-down and Bottom-up Processing in the Bedroom. A Master of Arts Thesis in the University of Tennessee, Knoxville.
- World Health Organization (2010). *Measuring sexual health: Conceptual and practical considerations and related indicators*. Available from: http://whqlibdoc.who.int/hq/2010/who_rhr_10.12_eng.pdf [retrieved October 7, 2013].
- Ziaee, T., Jannati, Y., Mobasheri, E., Taghavi, T., Abdollahi, H., Modanloo, M., & Behnampour, N. (2014). The relationship

between marital and sexual satisfaction among married women employees at Golestan University of Medical Sciences, Iran. *Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences*, 8(2), 44.

شعبه‌شناسی علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی